

”Om krisen eller kriget kommer” – En ny broschyr för Sveriges befolkning i allvarstid

Minister för civilt försvar, Carl-Oskar Bohlin

Generaldirektör Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Charlotte Petri Gornitzka

En osäker värld kräver beredskap

- Det militära hotet mot Sverige har ökat och ett väpnat angrepp kan inte uteslutas.
- Hotbilden mot Sverige är komplex och omfattar cyberattacker, påverkansoperationer och sabotage.
- Krig är det yttersta hotet mot vår frihet.
- Sveriges motståndskraft behöver stärkas.

Foto: Felix Sundbäck (www.tjugofyra7.se)

Broschyren speglar samtiden

Andra världskriget 1943

Bildkälla: Försvarsmakten

Kalla kriget 1952 & 1961

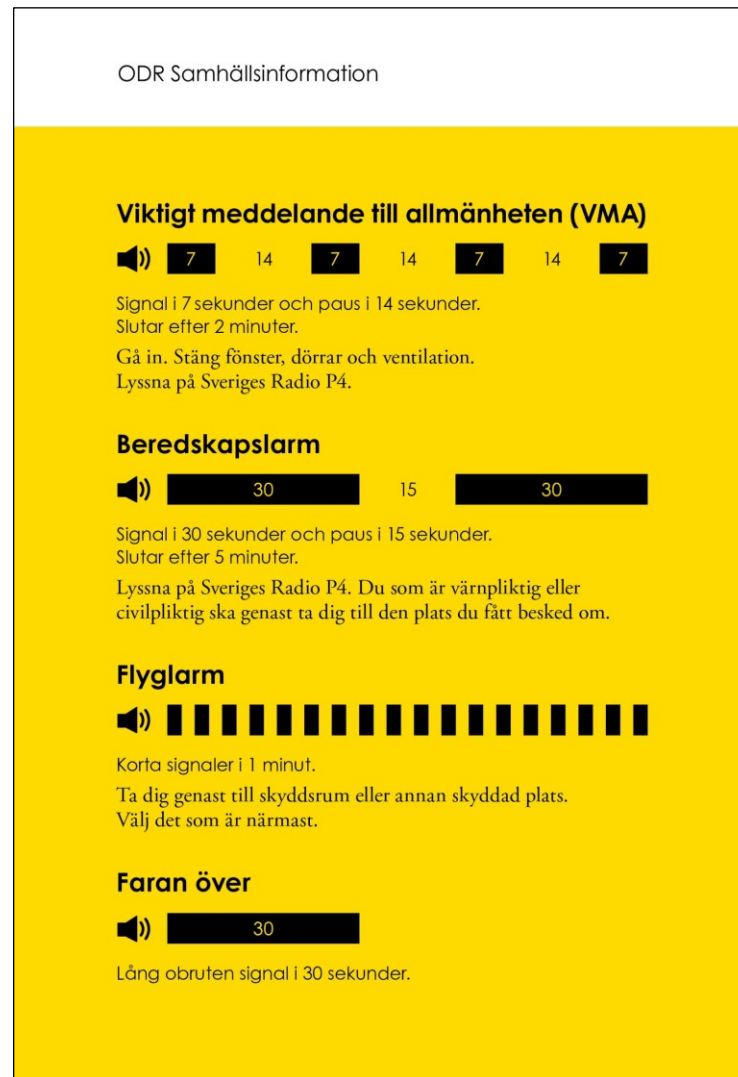
Bildkälla: Försvarsmakten

Brytningstid 2018

Bildkälla: MSB

2024: En broschyr för allvarstid

Centrala uppdateringar

Höjd beredskap och totalförsvarsplikt

Höjd beredskap

Om det är krig eller fara för krig kan regeringen besluta om höjd beredskap för att stärka landets möjligheter att försvara sig.

Höjd beredskap innebär att hela samhället ska kraftsamla för att kunna möta en angrepp och för att se till att det viktigaste i samhället fungerar. Vid höjd beredskap kan du bli inkallad för att hjälpa till på olika sätt.

Du får veta att det är höjd beredskap genom bland annat radio, tv och text-tv. Vid högsta beredskap kan även beredskapslarm användas.

Beredskapslarm betyder att det råder krig eller omedelbar krigsfara. Hela totalförsvaret måste omedelbart mobiliseras och samhället förbereda sig för krig. Högsta beredskap råder i hela landet.

Totalförsvarsplikt

Från och med det år du fyller 16 till och med det år du fyller 70 är du totalförsvarspliktig och skyldig att bidra till totalförsvaret vid krigsfara och krig.

Totalförsvarsplikt gäller alla svenska medborgare, både de som bor i Sverige och i utlandet. Totalförsvarsplikten gäller även utländska medborgare som bor i Sverige.

Detta innebär totalförsvarsplikt:

- **Värnplikt eller civiltjänst.** Vid höjd beredskap är du skyldig att insätta dig på den plats du får besked om i din krigsplaceringskod.
- **Allmän tjänstplikt.** Om regeringen beslutar om allmän tjänstplikt är du skyldig att fortsätta gå till ditt arbete eller utföra andra uppgifter som är viktiga för totalförsvaret.

Vid höjd beredskap fortsätter du att gå till ditt vanliga arbete om du inte har en annan krigsplacering.

Skydd mot luftangrepp och kärnvapen

Skydda dig mot luftangrepp

Vid ett luftangrepp ska du genast ta dig till ett skyddsrum eller en annan skyddad plats. Vägj det som är närmast. Du kan också behöva utrymma ett område vid ett hotande militärt angrepp.

Du blir varnad för ett angrepp genom bland annat flyglarm och Sveriges Radio P4. Skyddsrum skyddar mot tryckvågor och splinter från bomber. De skyddar även mot tryckvågor och värmevågor från kärnvapen. Skyddsrum ger bättre skydd än andra platser mot radioaktivt nedfall, gaser från kemiska vapen samt biologiska stridsmedel.

Andra skyddade platser

Källare, garage och tunnelbanestationer under mark ger också skydd vid ett luftangrepp. Du får även ett visst skydd i en tunnel eller vid en mur. Det är bättre att vara inomhus än utomhus, helst i ett rum utan fönster.

Om du är utomhus och inte hinner ta dig till ett annat skydd ska du lägga dig ner på marken, helst ihopkrupen i en grop eller ett diken.

När du hör signalen "Faran över" kan du lämna ditt skydd. Hjälp personer som är skadade eller inneslagna.

Kärnvapen

Det globala säkerhetsläget ökar risken för att kärnvapen kan användas. Vid anfall med kärnvapen, kemiska eller biologiska vapen, ta skydd på samma sätt som vid ett luftangrepp. Skyddsrum ger bäst skydd. Efter ett par dagar har strålningen minskat kraftigt.

Enklaste skyddet

Utomhus i en grop eller ett diken.

I en tunnel eller vid en mur.

Inomhus i ett rum utan fönster.

Källare, garage eller tunnelbanestation under mark.

Skyddsrum.

Effektivaste skyddet

Psykologiskt försvar

Främmande makt och andra aktörer utanför Sverige använder desinformation, vilseledning och propaganda för att påverka oss.

Försök att påverka sker dagligen, främst på nätet och i sociala medier. Syftet är att skapa misstro och bryta ner vår vilja att försvara oss.

- De som vill påverka oss kan göra det på följande sätt:
- Sprida lögnar och falska berättelser, eller berättelser som är delvis sanna men tagna ur sitt sammanhang.
 - Förfälska bilder, videor och röstinspelningar.
 - Väcka starka känslor kring en fråga eller händelse för att göra oss osäkra eller missänsamma mot varandra.

Så här kan du bidra till vår motståndskraft:

- Var uppmärksam på innehåll som väcker starka känslor.
- Dela bara information som du vet kommer från pålitliga källor.
- Försök att få informationen bekräffad från flera olika källor.
- Vid en allvarlig händelse, sök bekräffad information från myndigheter.

Digital säkerhet

Digitaliseringen kan göra oss sårbara för cyberattacker som slår ut viktiga IT-system.

Du bidrar till att stärka Sveriges motståndskraft genom att hantera information på ett säkert sätt, både hemma och på arbetet. Några tips:

- Skapa långa lösenord med en kombination av bokstäver, siffror och symboler.
- Klicka inte på länkar i mejl och öppna inte bilagor från okända avsändare.
- Installera säkerhetsuppdateringar direkt.
- Säkerhetskopiera din viktigaste information, exempelvis på extern hårdisk, usb-minne eller i en molntjänst.

Erfarenheter och lärdomar

- Kriget i Ukraina
- Broschyren från 2018
- Corona-pandemin
- Samverkan med Försvarsmakten, Myndigheten för psykologiskt försvar, Sveriges kommuner och regioner, beredskapsmyndigheter, civilsamhället, frivilliga försvarsorganisationer och näringslivet

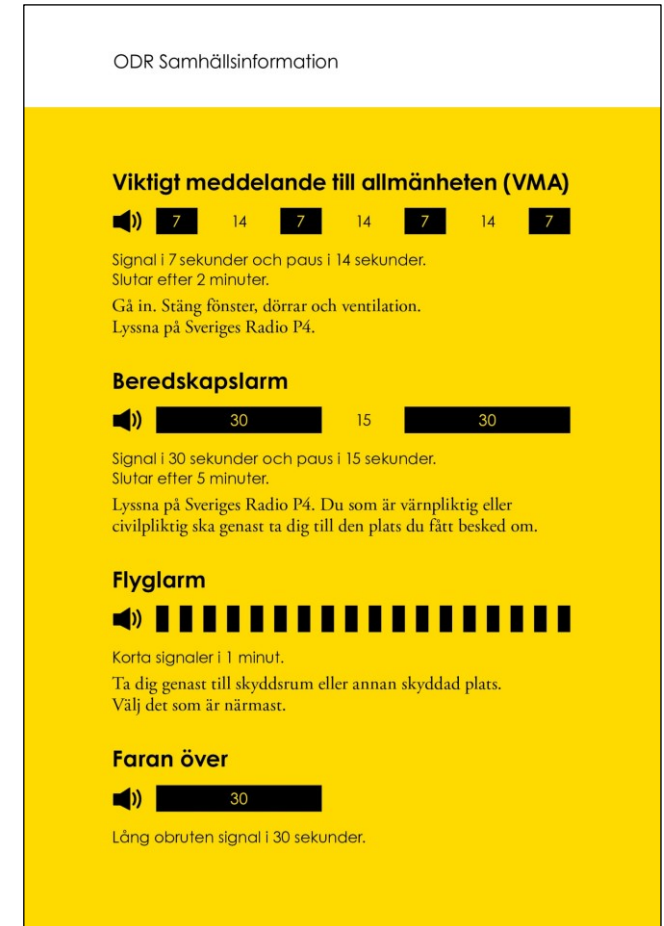

Foto: Vitaliy Holovin

Utskick sker mellan 18-29 november

- Tryckt version på svenska, engelska samt lättläst svenska
 - 5 miljoner exemplar
- Från vecka 47 kommer följande versioner att finnas:
 - Inläst
 - Teckenspråk
 - Punktskrift
 - Översättningar till 11 språk

Samhällets beredskap börjar med din hemberedskap

- Hemberedskap för fredstida krissituationer och ytterst krig
 - Behov av extra stöd
 - Om du är orolig
 - Att prata med barn om kris och krig

Hemberedskap

Du bidrar till hela samhällets beredskap om du har hemberedskap för minst en vecka.

Anpassa råden i checklistorna efter dina behov och förutsättningar. Vissa saker kanske du kan dela med andra, exempelvis dina grannar. I kris och krig måste vi alla hjälpa varandra.

Förbered dig så du inte måste skaffa allt på en gång om något allvarligt händer.

Vatten

Du behöver minst tre liter vatten per dygn, i första hand för att dricka och laga mat. Om det blir brist på dricksvatten kan kommunen ställa ut vattentankar, men du behöver ändå ha vatten hemma.

- Skaffa dunkar eller hinkar med lock att hämta vatten i.
- Köp vatten på flaska eller fyll dunkar gjorda för livsmedel.
- Förvara vattnet mörkt och svalt. Kontrollera om vattnet smakar och luktar bra en eller ett par gånger per år. Byt vid behov.
- Om du är osäker på om vattnet är rent, koka vattnet tills det bubblar kraftigt.

! Frys in vatten i PET-flaskor. Flaskorna kan användas som kylklampor om strömmen försvinner. När isen har smält kan du dricka vattnet. Fyll inte flaskorna ända upp, då kan de spricka.

14 15

Tillsammans stärker vi Sverige

- Totalförsvaret består av det militära och civila försvaret
- Individens beredskap en del av ett starkt totalförsvaret
- I kris och krig behöver alla bidra till Sveriges motståndskraft

Tillsammans stärker vi Sverige

I kris och krig behöver vi alla bidra till Sveriges motståndskraft.

Myndigheter, regioner och kommuner har ett stort ansvar när vår säkerhet hotas. Kommunerna ska exempelvis ta hand om äldre och sjuka, och se till att barnomsorg och räddningstjänst fungerar så långt som möjligt. Även företag bidrar till vår beredskap.

Om något allvarligt händer går hjälpen i första hand till dem som bäst behöver den. De flesta av oss måste klara oss själva i minst en vecka.

Några exempel på hur du kan engagera dig i vår gemensamma beredskap:

- Gå med i en frivillig försvarsorganisation som har uppdrag inom totalförsvaret. Även andra ideella organisationer och trossamfund gör viktiga insatser.
- Gå en kurs i exempelvis hjärt- och lungräddning (HLR).
- Bli blodgivare om du kan.
- Prata med andra där du bor om hur ni kan stärka er gemensamma beredskap, exempelvis i bostadsrättsföreningen, hyreshuset eller byalaget.

6

Sveriges försvar

Sverige har ett totalförsvaret som består av militärt försvar och civilt försvar. Sverige är också en del av Natos kollektiva försvar.

Militärt försvar

Det militära försvaret ska försvara Sverige och allierade Nato-länder mot väpnat angrepp, skydda våra gränser och bidra till att hantera konflikter. Det består av Försvarsmakten och flera andra myndigheter som ska stödja det militära försvaret.

Civilt försvar

Det civila försvaret är alla vi som bor i Sverige tillsammans med myndigheter, regioner, kommuner, företag och ideella organisationer. En av de viktigaste uppgifterna för det civila försvaret är att stödja det militära försvaret. En annan huvuduppgift är att skydda civilbefolkningen och se till att grundläggande samhällsfunktioner fungerar så långt som möjligt även i krig. Det gäller exempelvis elförsörjning, sjukvård och transporter.

Sverige i Nato

Sverige ingår i försvarsalliansen Nato. Syftet med alliansen är att länderna tillsammans ska vara så starka att det avskräcker andra från att angripa oss. Om ett Natoland ändå blir angripet kommer övriga länder i alliansen att bidra till försvaret – en för alla, alla för en.

7

Tack!

